

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪД ПО ПРАВАТА НА ЧОВЕКА

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

ГОЛЕМАНОВА СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 11369/04)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

17 февруари 2011

ОКОНЧАТЕЛНО

17/05/2011

На основание член 44 § 2 от Конвенцията настоящото решение е окончателно. То може да претърпи редакционни промени.

По делото Големанова срещу България,

Европейският съд по правата на човека (Пето отделение), заседаващ като камера в състав:

Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *председател*,
Карел Юнгвирт (Karel Jungwiert),
Марк Вилигер (Mark Villiger),
Изабел Беро-Льофевър (Isabelle Berro-Lefèvre),
Здравка Калайджиева,
Ангелика Нусбергер (Angelika Nußberger),
Джулия Лафранк (Julia Laffranque), *съдии*,

и Клаудия Вестердик (Claudia Westerdiek), *секретар на отделението*,
след обсъждане в закрито заседание на 18 януари 2011 г.,
постанови следното решение, взето на посочената дата:

ПРОЦЕДУРАТА

1. Делото е образувано по жалба (№ 11369/04) срещу Република България, подадена на 19 март 2004 г. пред Съда на основание чл. 34 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи (наричана по-нататък „Конвенцията“) от българската гражданка г-жа Донка Георгиева Големанова („жалбоподателката“).

2. Жалбоподателката се представлява от г-н С. Атанасов, адвокат в Червен бряг. Българското правителство („Правителството“) се представлява от своя агент – г-жа С. Атанасова от Министерството на правосъдието.

3. Жалбоподателката твърди, че отказът на вътрешните съдилища да ѝ разрешат промяна на собствено име се явява нарушение на правото ѝ на неприкосновеност на личния живот.

4. На 25 август 2008 г. председателят на Пето отделение решава да съобщи жалбата на Правителството. В съответствие с член 29 § 1 от Конвенцията също така е решено жалбата да се разгледа по същество едновременно с разглеждането на нейната допустимост.

ФАКТИТЕ**I. ОБСТОЯТЕЛСТВА ПО ДЕЛОТО**

5. Жалбоподателката е родена през 1958 г. в Койнаре, където живее понастоящем.

6. При раждането ѝ баща ѝ обявява пред органите по гражданското състояние, че дъщеря му се казва Донка. Жалбоподателката е регистрирана с това име в регистрите по гражданското състояние.

7. Заинтересованото лице излага, че официалното ѝ собствено име не успява да се наложи в семейния кръг, където я наричат Мая, и че именно под това име я познават не само нейните близки, но и съседите, учителите и приятелите. Тя открива официалното си име на единадесетгодишна възраст, при смяна на училището.

8. През 1980 г. жалбоподателката се омъжва за лице на име В.В. Тя приема фамилното име на съпруга си и съпрузите се установяват да живеят в Бяла Слатина, на около 30 километра от родния ѝ град. Раждат им се две деца.

9. През 1997 г. съпрузите се разделят и жалбоподателката се връща в родния си град Койнаре.

10. На 23 ноември 2001 г. жалбоподателката подава искане за промяна на фамилното и собственото си име пред районния съд в Червен бряг. По отношение на собственото си име тя пледира, че макар и в регистрите по гражданското състояние да е записана под името Донка, в действителност родителите ѝ винаги са я наричали Мая и че всички я познават с това име от раждането ѝ. Тя добавя, че е научила официалното си собствено име едва на единадесетгодишна възраст. По отношение на фамилното си име обяснява, че е разделена със съпруга си от няколко години и че иска да си върне името по баща. Кметът на Койнаре е призован като ответник по делото.

11. Впоследствие жалбоподателката завежда и бракоразводно дело срещу съпруга си.

12. Първото съдебно заседание по делото за промяна на фамилното и собственото име на жалбоподателката се провежда на 25 януари 2002 г. По време на заседанието заинтересованото лице оттегля искането си за промяна на фамилното име на основание, че въпросът ще се разгледа в рамките на бракоразводното дело. Делото продължава по отношение на искането за промяна на собственото име и по време на него заинтересованото лице е подпомагано от адвокат.

13. По искане на жалбоподателката районният съд изслушва две свидетелки: Х.Л. и А.М., съответно първа братовчедка и бивша колежка на заинтересованото лице. Х.Л. заявява, че жалбоподателката е известна с името Мая от най-ранна възраст. А.М. обяснява, че колегите на заинтересованата в работата ѝ в Бяла Слатина също я познават под името Мая.

14. Съдът отлага делото и нарежда на кмета на Койнаре да предостави допълнителна информация за ситуацията на жалбоподателката. На следващото съдебно заседание кметът уточнява, че отскоро упражнява тези си функции, че не познава лично жалбоподателката и че се опира на мъдростта на съда, що се отнася до

основателността на искането за промяна на собственото име. Кметът представя декларация от трима съседни на заинтересованото лице, които изрично твърдят, че последното е известно от детството си под името Мая.

15. С решение от 20 март 2002 г. районният съд отхвърля искането на жалбоподателката. Съдът приема за установено, че заинтересованото лице винаги е било известно под името Мая, което се доказва, в частност, с показанията на двете разпитани свидетелки, както и с представената от кмета на Койнаре декларация. Въпреки това съдът приема, че липсват „важни обстоятелства“, по смисъла на член 19 (1) от Закона за гражданската регистрация от 1999 г., оправдаващи промяната на собственото име на заинтересованото лице. Съдът приема, че въпросната законова разпоредба е приложима само по отношение на най-тежки случаи, например когато съществува непосредствен риск за живота на съответното лице.

16. Жалбоподателката подава въззивна жалба. Тя оспорва заключението на първоинстанционния съд, според което не е изтъкнала „важни обстоятелства“, оправдаващи промяната на собственото ѝ име, и упреква съда за твърде рестриктивното тълкуване на понятието „важни обстоятелства“, съдържащо се в член 19 (1) от Закона от 1999 г. Тя набляга върху обстоятелството, че е известна от детството си с едно име, а фигурира с друго в регистрите по гражданското състояние, и поддържа, че това обстоятелство е достатъчно важно от гледна точка на въпросната разпоредба, за да ѝ бъде разрешена промяна на името. Според нея интересите на гражданин, желаещ да промени собственото си име, са по-важни от всякакво друго съображение, стига желаното име да не е осмиващо или неприемливо по друг начин.

17. По инициатива на жалбоподателката Плевенският окръжен съд изслушва отново първата братовчедка на заинтересованото лице, Х.Л., както и лице на име И.Т., също братовчед на заинтересованото лице. В показанията си двамата свидетели твърдят, че жалбоподателката е известна под името Мая от детството си и че самите те я наричат така. Х.Л. добавя, че знае, че жалбоподателката официално носи името Донка, както е и името на баба ѝ по бащина линия. Страната ищец представя и два пощенски плика с дата 21 и 28 март 2002 г., адресирани до Мая Големанова.

18. Кметът на Койнаре не се явява пред окръжния съд и не изпраща писмени бележки по делото.

19. С решение от 11 септември 2002 г. Плевенският окръжен съд отхвърля въззивната жалба на жалбоподателката. Съдът констатира отначало, че страните са единодушни относно обстоятелството, че заинтересованото лице фигурира във всичките си официални документи под името Донка. Именно с това собствено име то е

записано в регистрите по гражданското състояние, както самите родители са го обявили пред властите при раждането на лицето. От показанията на свидетелите Х.Л. и И.Т. е видно, че те познават жалбоподателката от детството ѝ под името Мая. Но двамата свидетели са част от близките на ищцата и техните показания не са подкрепени от показания на свидетели, не принадлежащи на семейния кръг на заинтересованото лице. Следователно свидетелствата на Х.Л. и И.Т. доказват единствено, че жалбоподателката е известна под името Мая в много ограничени кръг на близките си роднини. Съдът отбелязва също така, че заинтересованото лице е живяло няколко години в Бяла Слатина. Но свидетелите Х.Л. и И.Т. нямат лични впечатления от този период и по-специално под какво име жалбоподателката е била известна през тези години. Окръжният съд отхвърля като доказателства двата пощенски плика, представени от жалбоподателката, на основание, че те са с по-късна дата от датата на съдебното решение на първоинстанционния съд и че действителното съществуване на посочените върху пликите податели не е установено, както и евентуалната им степен на родство със заинтересованото лице. Въз основа на анализа на доказателствата съдът стига до заключение, че не е доказано, че жалбоподателката е известна в широк социален кръг под името Мая.

20. Съдът не приема рестриктивното тълкуване на понятието „важни обстоятелства“, направено от районния съд. Той счита по-конкретно, че обстоятелството, че дадено лице е известно сред широк кръг лица под специфично име, а е записано в регистрите по гражданското състояние под друго собствено име, може да се разглежда като „важно обстоятелство“, оправдаващо промяната на собственото име. Като приема, че не такава е ситуацията в конкретния случай, съдът заключава, че желанието на жалбоподателката да смени името си не може да стои над обществен интерес, свързан със стабилната самоличност на гражданите.

21. Жалбоподателката подава касационна жалба. Тя посочва, че официално носи името на баба си по бащина линия, но то никога не е използвано от родителите ѝ, тъй като семейството е живяло при родителите на майка ѝ. Родителите ѝ дават името Мая заради датата, на която е родена, 1 май. Като припомня, че свидетелката А.М., изслушана от районния съд, е посочила, че тя е известна като Мая и на работното ѝ място в Бяла Слатина, тя заявява че въпросната свидетелка няма никаква роднинска връзка с нея. Добавя, че материалите по делото съдържат също така декларация, издадена от кмета на Койнаре, в която трима нейни съседи заявяват, че е известна от детството ѝ под името Мая. Тези доказателства не са взети предвид от окръжния съд. Накрая тя изтъква, че са нарушени правата ѝ, гарантирани от член 8 от Конвенцията.

22. С решение от 1 октомври 2003 г. Върховният касационен съд отхвърля иска на жалбоподателката. Върховното съдилище приема изцяло мотивите на второинстанционния съд, заключил, че събраните доказателства, а именно показанията на братовчедите на жалбоподателката, не позволяват да се заключи, че заинтересованото лице е известно в обществото под името Мая. Съдът приема, че заключенията на окръжния съд са добре мотивирани и почиват на събраните доказателства, както и че вътрешното право е приложено правилно.

II. ПРИЛОЖИМО ВЪТРЕШНО ПРАВО И СЪДЕБНА ПРАКТИКА

23. Член 19 (1) от Закона за гражданската регистрация от 1999 г. предвижда, че промяна на собствено име на дадено лице се допуска от съда, когато то е осмиващо, опозоряващо или обществено неприемливо, както и в случаите, когато важни обстоятелства налагат това.

24. В съдебната си практика вътрешните съдилища от различни инстанции са приемали, че „важните обстоятелства“ по смисъла на член 19 (1) от закона не следва да бъдат изчерпателно изброявани, а трябва да се прецени поотделно за всяко обстоятелство, изтъквано от заинтересованото лице, дали то е от естество да направи неподходящо или неудобно в личен и обществен план използването на собственото име, чиято промяната се иска (вж. например *Решение № 32 от 2.04.2009 г. на ОС – Разград по гр. д. № 67/2009 г.*; *Решение № 49 от 19.03.2010 г. на ОС – Стара Загора по в. гр. д. № 35/2010 г.*; *Определение № 368 от 1.04.2010 г. на ВКС по гр. д. № 77/2010 г., IV г. о., ГК*).

25. Съгласно член 79 (1) от Гражданския процесуален кодекс от 1952 г. (ГПК), в сила към времето на обстоятелствата, районните съдилища се произнасят като първа инстанция по този вид дела. Техните решения подлежат на въззивно обжалване пред окръжните съдилища и на касационна жалба пред Върховния касационен съд (членове 196 и 218а от ГПК).

26. Съгласно член 205 от ГПК страните по гражданско дело могат да поискат от апелативния съд да събере само нови доказателства, т.е. доказателства, които поради определени причини не са събрани от първоинстанционния съд. В свое тълкувателно решение от 4 януари 2001 г. (*Тълкувателно решение № 1 от 4.01.2001 г. на ВКС по т. гр. д. № 1/2000 г., ОСГК*), имащо задължителна сила за по-долните съдилища, Върховният касационен съд уточнява, че ролята на втората инстанция по граждански дела е аналогична на тази на първата инстанция, като при това производството на втора инстанция не трябва да се превръща в обикновено повторение на това от първа инстанция, а

да е по-скоро негово продължение. Ето защо по всяко отделно дело апелативният съд следва да разгледа както събраните от самия него доказателства, така и тези, които са събрани от първоинстанционния съд, за да установи по подходящ начин обстоятелствата и да формулира юридическите си заключения.

ПРАВОТО

I. ОТНОСНО ТВЪРДЯНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 8 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

27. Жалбоподателката твърди, че отказът на вътрешните съдилища да ѝ разрешат промяна на собствено име се явява нарушение на правото ѝ на неприкосновеност на личния живот. Тя навежда член 8 от Конвенцията, който гласи следното:

„1. Всеки има право на неприкосновеност на личния (...) си живот (...).

2. Намесата на държавните власти в упражняването на това право е недопустима, освен в случаите, предвидени в закона и необходими в едно демократично общество в интерес на националната и обществената сигурност или на икономическото благосъстояние на страната, за предотвратяване на безредици или престъпления, за защита на здравето и морала или на правата и свободите на другите.“

A. Допустимост

28. Съдът констатира, че жалбата не е явно необоснована по смисъла на член 35 § 3 а) от Конвенцията. Той отбелязва, от друга страна, че тя не е недопустима на друго основание. Следователно е редно да бъде обявена допустима.

Б. По същество

1. Становища на страните

29. Жалбоподателката излага, че е записана в регистрите по гражданското състояние под името Донка, но че това собствено име никога не е използвано нито от самата нея, нито от хората, които я познават и с които е създавала семейни и социални отношения. Известна е от най-ранна възраст под името Мая и желанието ѝ е да използва официално това име. Поради тази причина е завела дело за промяна на собствено име по член 19 (1) от Закона от 1999 г.

30. По време на образуваното съдебно производство жалбоподателката представя множество доказателства в подкрепа на

твърденията си, а именно показания на различни свидетели и документи и други писмени материали. Първата инстанция отхвърля искането ѝ на основание, че фактът, че дадено лице е известно в обществото под друго име, различно от собственото му, не е достатъчно важно обстоятелство, за да оправдае промяната на собственото име. Втората инстанция, от своя страна, приема, че тя е известна с името, което иска официално да носи, единствено сред близките си и че това не показва наличието на сериозна разлика между съдържанието на регистрите по гражданското състояние и действителното ѝ положение. В това отношение жалбоподателката твърди, че второинстанционният съд е пренебрегнал доказателствата, които според нея са били обратни на заключението на съда, и че Върховният касационен съд не е поправил този пропуск.

31. Въз основа на тези елементи заинтересованото лице поддържа, че отказът на съдилищата да допуснат промяна на собственото ѝ име не почива на валидни мотиви. Съдилищата очевидно отдават предпочитание на „абстрактния“ обществен интерес и напълно пренебрегват нейния интерес да получи адекватна закрила на правото ѝ на неприкосновеност на личния живот, гарантирано от член 8 от Конвенцията.

32. Като се позовава на практиката на Съда, според която понятието „личен живот“ обхваща и правото на неприкосновеност на фамилното и собственото име на даден човек, Правителството приема, че член 8 от Конвенцията е приложим в конкретния случай. Независимо от това то поддържа, че въпросната разпоредба от Конвенцията не е нарушена в настоящото дело.

33. Правителството се позовава по-нататък на практиката на Съда, според която отказът на властите да допуснат промяна на фамилно или собствено име не се разглежда автоматично като неоправдана намеса в личния живот на лицето. То излага, че държавата разполага с голяма свобода на преценка, когато става въпрос за приемането на една или друга норма, уреждаща промяната на имената на гражданите, и че не може Съдът да изземва ролята на вътрешните съдилища при прилагането на съответното законодателство. Правителството прибавя, че допускането на промяна на собствено име изисква наличието на важни обстоятелства и че властите на съответната държава могат да сметат, че съответното лице не е изтъкнало подобни обстоятелства или че интересите на обществото са по-важни от тези на ищеца.

34. Що се отнася до настоящото дело, Правителството отбелязва веднага, че жалбоподателката е завела дело за промяна на собственото си име на четиридесет и три годишна възраст, въпреки че според Правителството подобна възможност е съществувала във вътрешното право от 1975 г. и че въпросните разпоредби са възпроизвеждани във всеки нов законодателен акт в тази област, включително в член 19 (1)

от Закона от 1999 г. То счита следователно, че ако въпросната ситуация е пораждала толкова затруднения за заинтересованото лице, то е можело да заведе такова дело много по-рано.

35. По-нататък Правителството счита за слабо достоверна тезата на заинтересованото лице, че е известно в обществото под името Мая, а не с официалното си име Донка. Правителството поддържа, че документите за самоличност, като например лична карта и паспорт, винаги са имали особена важност за българските граждани, доколкото съществува практика гражданите да представят редовно тези документи пред общинската и държавната администрация, пред доставчици на публични услуги и пред работодатели. От което следва, че при голям брой хипотези на жалбоподателката се е налагало да използва официалното си име Донка вместо Мая. От друга страна, Правителството напомня, че жалбоподателката не е доказала пред съдилищата, че е известна под последното име извън семейния си кръг, и че поради тази причина вътрешните съдилища приемат, че искането ѝ за промяна на собственото име не отговаря на изискваните от закона условия и не може да бъде уважено.

36. Правителството поддържа наред с това, че производството по вземането на решение в конкретния случай е съпроводено от достатъчно процесуални гаранции, които имат за цел да гарантират справедливостта му. То посочва, че по заведеното от заинтересованото лице дело задължение на лицето е да докаже наличието на важни обстоятелства, оправдаващи промяната на собственото име. Вътрешните съдилища от своя страна не са длъжни да посочват на жалбоподателката вида доказателства, с които тя може да подкрепи претенциите си. И накрая, Правителството уточнява, че макар и да не е успяла да постигне правото си пред съдилищата, жалбоподателката е можела във всеки един момент да възобнови иска си и да заведе ново дело за промяна на името.

2. Преценката на Съда

а) Общи принципи

37. Съдът припомня веднага, че вече е приемал при редица подобни дела, отнасящи се до избора и промяната на фамилни и собствени имена на физически лица, че тази проблематика попада в приложното поле на член 8 от Конвенцията, тъй като фамилните и собствени имена касаят личния и семейния живот на гражданите (вж., наред с много други, *Бургхарц срещу Швейцария* (*Burghartz c. Suisse*), 22 февруари 1994, § 24, серия А № 280-В, *Стерна срещу Финландия* (*Stjerna c. Finlande*), 25 ноември 1994 година, § 37, серия А № 299-В, и *Гуйо срещу Франция* (*Guillot c. France*), 24 октомври 1996, §§ 21 и 22, *Сборник решения* 1996-V).

38. Съдът припомня наред с това, че ако задължителната смяна на име се разглежда чисто и просто като намеса в личния живот на гражданина, то същото не се отнася еднозначно до недопускането лицето да приеме ново име. Съдът заявява отново, че макар и да си поставя за основна цел да защити гражданина от произволна намеса на публичната власт в упражняването на ползващо се от закрила право, член 8 може да породи в допълнение позитивни задължения, присъщи на ефективното „зачитане“ на личния живот; макар и границата между позитивните и негативните задължения на държавата по член 8 да не подлежи на точно дефиниране, то приложимите принципи все пак остават съпоставими. И в двата случая трябва да се отчита точният баланс между конкурентните интереси на гражданина и обществото като цяло (*Стерна*, горещитирано, § 38, и *Йохансон срещу Финландия (Johansson c. Finlande)*, № 10163/02, § 29, ЕСПЧ 2007-X).

39. Съдът припомня в допълнение, че при нормативното регламентиране на необходимите условия за промяна на фамилните имена на физическите лица, договарящите държави разполагат с голяма свобода на преценка и че Съдът няма за задача да замени компетентните вътрешни органи в определянето на целесъобразната политика в тази област, а да претегли от гледна точка на Конвенцията решенията, които властите са постановили при упражняването на правото си на преценка (*Стерна*, горещитирано, § 39; *Йохансон*, горещитирано, § 31). Като припомня, че е възможно да съществуват действителни причини, каращи едно лице да пожелае да промени името си, Съдът отново заявява, че законовите ограничения на тази възможност могат да бъдат оправдани от гледна точка на обществен интерес, например за осигуряване на прецизна регистрация на населението или за запазване на средствата за идентифициране на лицата и за отнасяне към един род на носителите на дадено фамилно име (*Стерна*, горещитирано, § 39). Независимо от това, вземащият решението орган е този, който трябва да изложи валидни и достатъчни мотиви в подкрепа на отказа си да допусне промяна на фамилното име на дадено лице, за да може ограничението да се приеме за „необходимо в едно демократично общество“ (*Гюзел Ердагъоз срещу Турция (Güzel Erdagöz c. Turquie)*, № 37483/02, §§ 50 до 55, 21 октомври 2008).

40. И накрая, Съдът припомня, че в съответствие с постоянната му практика, макар и член 8 да не съдържа никакво изрично процедурно условие, необходимо е процесът на взимане на решение, водещ до мерките на намеса, да бъде справедлив и надлежно да зачита интересите на гражданина, защитени от член 8 (вж., *mutatis mutandis*, *Бъкли срещу Обединеното кралство (Buckley c. Royaume-Uni)*, 25 септември 1996, § 76, *Сборник* 1996-IV).

б) Приложение на тези принципи към настоящото дело

41. Съдът отбелязва веднага, че в настоящото дело жалбоподателката твърди, че отказът на властите да ѝ позволят да смени официалното си собствено име, е нарушил правото ѝ на неприкосновеност на личния живот. Името Донка е вписаното от баща ѝ в регистрите по гражданското състояние при раждането ѝ (параграф 6 по-горе). По думите на жалбоподателката тя става известна с друго име, Мая, отначало в семейния кръг, а после и в рамките на други социални отношения, които тя създава. След раздялата със съпруга си жалбоподателката завежда дела, за да направи официална употребата на собственото име Мая, с което е припозната от най-ранна възраст. Съдът счита следователно, че е редно настоящото дело да бъде различено от хипотезата, при която посегателството на личния живот произтича от решение на властите да наложат смяна на собственото име, която хипотеза неизменно се разглежда като намеса от гледна точка на член 8 § 1 от Конвенцията (параграф 38 по-горе, с посочените препратки). Все пак Съдът не счита за необходимо в конкретния случай да определя дали отказът на националните власти да допуснат промяна на собственото име на жалбоподателката се явява „намеса“ от гледна точка на член 8 § 1, или дали настоящото дело попада по-скоро в обхвата на позитивните задължения на държавата да зачита личния живот. Като има предвид, че и при двете хипотези приложимите принципи са на практика едни и същи (параграф 38 по-горе), Съдът счита, че е редно да разгледа дали в спорното решение на националните власти е спазен точния баланс между конкурентните интереси на жалбоподателката и обществото като цяло. Ето защо Съдът трябва да разгледа в анализа си мотивите, изложени от вътрешните органи в подкрепа на решението им да не разрешат исканата промяна на името, за да определи дали тези мотиви са валидни и достатъчни от гледна точка на обстоятелствата в конкретния случай (*Гюзел Ердагъоз*, горесцитирано, § 50). Съдът ще разгледа също така дали приложената в случая процедура за взимане на решение е справедлива по своя характер и способна да защити законните интереси на заинтересованото лице.

42. Съдът отбелязва, че жалбоподателката е използвала възможността, предоставена ѝ от вътрешното право, да заведе дело за промяна на собственото име. Искането ѝ е разгледано на три съдебни инстанции (параграфи 15, 19 и 22 по-горе) в рамките на състезателна процедура; тя е представлявана от адвокат (параграф 12 (в края) по-горе); представила е документи като доказателство и по нейно искане са призовани и изслушани известен брой свидетели в подкрепа на тезата ѝ за необходимостта от промяна на името ѝ (параграфи 13 и 17 по-горе). Съдът счита следователно, че процесът на взимане на

решение в конкретния случай е съпроводен от достатъчно процесуални гаранции в защита на законните интереси на жалбоподателката.

43. Заинтересованото лице твърди, че отхвърляйки искането ѝ за промяна на името, националните власти са нарушили точния баланс между конкуриращи се интереси. Тя поддържа, че българските съдилища са отдали предпочитание на обществения интерес, който тя определя като „абстрактен“, и че са пренебрегнали нейния законен интерес официално да използва името, за което настоява.

44. Съдът отбелязва, че жалбоподателката не претендира, че официалното ѝ собствено име Донка е осмиващо или социално неприемливо, и че тя се позовава на последната хипотеза, изложена в член 19 (1) от Закона от 1999 г., приемайки, че ситуацията може да се разглежда като „друго важно обстоятелство“ (параграфи 10, 16 и 23 по-горе). Българският законодател е възприел гъвкав подход в нормативната уредба за промяна на собствените имена: споменатата законова разпоредба не съдържа изчерпателно изброяване на хипотезите, при които се допуска промяна на собствено име (параграф 23 по-горе). В практиката си вътрешните съдилища тълкуват въпросната разпоредба по начин, позволяващ им да правят отделна преценка на всяко обстоятелство, изтъкнато от заинтересованите лица, за да определят дали това обстоятелство прави в личен и обществен план неподходящо или неприлично използването на собственото име, чиято промяна се иска (параграф 24 по-горе). Съдът счита, че като се има предвид широката свобода на преценка, с която разполагат властите в това отношение, подобен подход сам по себе си не противоречи на член 8 от Конвенцията.

45. Като се произнасят по искането на жалбоподателката, вътрешните съдилища приемат, че по принцип когато едно лице е широко известно в социалните си отношения със специфично собствено име, което не е записано в регистрите по гражданското състояние, ситуацията може да оправдае промяната на официалното собствено име (параграф 20 по-горе). Съдилищата уточняват, че при подобни обстоятелства интересът на съответния гражданин стои над необходимостта от запазване на стабилността при идентифицирането на лицата. Следователно съдилищата са се опитали да установят дали такъв е случаят на жалбоподателката и са приели, че кръгът, в който заинтересованото лице е известно под името Мая, не е достатъчно широк, за да може да се заключи, че тя е нашироко известна в социалните си отношения под това име. Така, за да стигнат до крайните си заключения, съдилищата претеглят конкурентните интереси на съответния гражданин и тези на цялото общество. Съдът констатира, че в конкретния случай решенията, с които съдилищата отхвърлят искането на жалбоподателката, не изглеждат нито произволни, нито немотивирани.

46. Заинтересованото лице изразява несъгласие с фактическите заключения, до които стигат съдилищата по въпросното дело. Второинстанционният съд е приел, от гледна точка на събраните по време на производството доказателства, че жалбоподателката е известна с името, за което настоява, единствено в кръга на близките си и в родния си град, което не е достатъчно да покаже определяща разлика между социалната действителност и личния статут на заинтересованото лице. Жалбоподателката поддържа, че вътрешните съдилища не са взели предвид доказателства, сочещи обратното, а именно свидетелството на бивша колежка и съдържанието на представената от кмета на родния ѝ град декларация (параграфи 21 и 30 по-горе).

47. Съдът припомня в това отношение, че той не може да застава на мястото на вътрешните съдилища и да разглежда относимостта на едно или друго доказателство, представено от страните по делото. Националните съдилища са по-добре поставени от Съда, когато става въпрос за установяване на релевантността на обстоятелствата и тълкуване и прилагане на вътрешното право. В конкретния случай Съдът не е убеден, че липсата на изрично упоменаване в мотивите на окръжния съд на свидетелството на бившата колежка на жалбоподателката и на представената от кмета на Койнаре декларация може да се разглежда като невземане предвид на тези доказателства в процеса на установяване на обстоятелствата. Що се отнася до краткостта на аргументацията в решението на Върховния касационен съд (параграф 22 по-горе), следва да се отбележи, че член 6 § 1 от Конвенцията не задължава вътрешните съдилища да отговарят подробно на всички аргументи на страните по спора (вж., *mutatis mutandis*, *Иро Балани срещу Испания (Hiro Balani c. Espagne)*, 9 декември 1994, § 27, серия А № 303-В).

48. В заключение Съдът счита, че вътрешните съдилища са изложили валидни и достатъчни аргументи, за да отхвърлят искането за промяна на собствено име, отправено от жалбоподателката. Въпреки неблагоприятния изход на делото за заинтересованото лице, Съдът счита, че законните му интереси са отчетени, но вътрешните съдилища правилно са преценили, че те не могат да бъдат поставени над общия интерес, целящ опазване на стабилността на идентифицирането на самоличността на гражданите. Съдът счита също така, че процесът на вземане на решение е съпроводен от достатъчно процесуални гаранции. Ето защо смята, че ситуацията, от която се жалва жалбоподателката, не накърнява правото ѝ на неприкосновеност на личния живот.

Следователно не е налице нарушение на член 8 от Конвенцията.

ПО ТЕЗИ ПРИЧИНИ СЪДЪТ

1. *Обявява* единодушно жалбата за допустима;
2. *Постановява* с 4 на 3 гласа, че не е налице нарушение на член 8 от Конвенцията.

Изготвено на френски език и съобщено писмено на 17 февруари 2011 г. съгласно член 77 §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

Клаудия Вестердик
Секретар

Пеер Лоренцен
Председател

Към настоящето решение в съответствие с членове 45 § 2 от Конвенцията и 74 § 2 от Правилника на Съда е приложено особеното мнение на съдии Изабел Беро-Льофевър, Ангелика Нусбергер и Джулия Лафранк.

П.Л.
К.В.

ОСОБЕНО МНЕНИЕ НА СЪДИИ БЕРО-ЛЪОФЕВЪР, НУСБЕРГЕР И ЛАФРАНКЕ

За разлика от мнозинството, ние стигаме до заключение, че по настоящото дело е налице нарушение на член 8 от Конвенцията.

Жалбоподателката претендира да ѝ бъде разрешено да промени собственото си име от Донка на Мая на основание, че е известна в обществото с последното и че именно него използва в ежедневните си отношения.

В решението на състава правилно са припомнени прилаганите от Съда общи принципи при подобни дела (§§ 37 до 40). Въпреки това ние считаме, че мнозинството не е направило изводите, които се налагат от припомнените принципи.

Разбира се, в тази област договарящите държави разполагат с голяма свобода на преценка и Съдът няма за цел да се поставя на мястото на българските власти, за да определи най-целесъобразната политика при нормативното регламентиране на промяната на собствените имена в България, а да претегли от гледна точка на Конвенцията решенията, постановени от властите при упражняването на правото им на преценка (*Стерна срещу Финландия (Stjerna c. Finlande)*, 25 ноември 1994, § 39, серия А № 299-В). Задачата му не се състои следователно в това да контролира *in abstracto* закона и практиката на българските власти, а да потърси дали начинът, по който те са приложени спрямо жалбоподателката, е довел до нарушение на Конвенцията.

В това отношение, дори когато са налице действителни причини, каращи едно лице да пожелае да промени името си, законовите ограничения на тази възможност могат да бъдат оправдани с обществен интерес. Следователно е необходимо в такива случаи да се погледне основно на мотивите, формулирани от властите и възприети от националните съдии, за да се прецени дали необходимостта от ограничението, наложено върху правото на неприкосновеност на личния и семеен живот, е установена по убедителен начин (*Гюзел Ердагъоз срещу Турция (Güzel Erdagöz c. Turquie)*, № 37483/02, § 50, 21 октомври 2008).

По повод искането си жалбоподателката поддържа пред вътрешните съдилища, че разликата между вписаните в регистрите по гражданското състояние данни и фактическата ситуация представлява „важно обстоятелство“ по смисъла на член 19 (1) от Закона от 1999 г., оправдаващо промяната на собственото име. Следва веднага да отбележим, че препратката към понятието „важни обстоятелства“ не дава възможност за изчерпателно изброяване и следователно

съдилищата, разглеждащи искането на жалбоподателката, са тези, които е трябвало да определят дали твърдяната разлика между фактическа ситуация и официален статут на заинтересованото лице се явява такова обстоятелство.

Въпреки че районният съд отхвърля наличието на важно обстоятелство в случая на жалбоподателката, Плевенският окръжен съд от своя страна приема, че разликата между социалната действителност и съдържанието на регистрите по гражданското състояние може да съставлява важно обстоятелство. Но като се опира изключително на анализа на показанията на двамата братовчеди на жалбоподателката, второинстанционният съд приема, че заинтересованото лице е доказало единствено, че е известно в семейния си кръг с името Мая, но не и в по-широк социален кръг. Върховният касационен съд признава мотивите на второинстанционния съд.

По време на производството пред районния съд обаче последният изслушва свидетелството на колежка от работата на жалбоподателката, нямаща роднинска връзка с нея, която декларира, че заинтересованото лице е известно на работното си място, в града, в който живее със съпруга си и децата си, под името Мая. По същия начин кметът на Койнаре представя декларация, удостоверяваща, че трима съседи на жалбоподателката я познават под името Мая.

Длъжни сме на този етап от анализа да констатираме, че вътрешното право, според тълкуването, дадено от българския Върховен касационен съд, задължава окръжния съд да разгледа не само събраните от самия него доказателства, но и тези, които вече присъстват в материалите по делото и които са събрани от първоинстанционния съд, за да установи по подходящ начин обстоятелствата и да формулира юридическите си заключения (§ 26 от решението).

Тъй като разсъждението на окръжния съд е концентрирано върху това дали кръгът от лица, познаващи жалбоподателката под името Мая, е достатъчно широк, за да направи необходима промяната на личните ѝ данни в регистрите по гражданското състояние, ние смятаме, че при липсата на разглеждане на *съвкупността* от представени доказателства (някои от които не са били, както видяхме по-горе, нерелевантни за установяване на обстоятелствата) и на изрични или негласни мотиви за отстраняването им, отхвърлянето на искането на жалбоподателката от националните съдилища не може да се възприема като „необходимо в едно демократично общество“. След като при тези обстоятелства властите на държавата не са потърсили да установят дали интересът на жалбоподателката стои над необходимостта от опазване на стабилността на идентифицирането на лицата, те са нарушили член 8 от Конвенцията.